

COMMISSION DES FINANCES ET
DU BUDGET

COMMISSIE VOOR DE FINANCIËN
EN DE BEGROTING

du

van

MARDI 19 JUIN 2012

DINSDAG 19 JUNI 2012

Matin

Voormiddag

La séance est ouverte à 10.19 heures et présidée par M. Georges Gilkinet.
De vergadering wordt geopend om 10.19 uur en voorgezeten door de heer Georges Gilkinet.

Le **président**: La question n° 11303 de M. Clerfayt est transformée en question écrite.

01 **Vraag van de heer Luk Van Biesen aan de staatssecretaris voor de Bestrijding van de sociale en de fiscale fraude, toegevoegd aan de eerste minister, over "de toepassing van de antimisbruikbepaling bij handgift" (nr. 12355)**

01 **Question de M. Luk Van Biesen au secrétaire d'État à la Lutte contre la fraude sociale et fiscale, adjoint au premier ministre, sur "l'application des dispositions anti-abus pour les dons manuels" (n° 12355)**

01.01 **Luk Van Biesen** (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, u verplicht mij in de commissie op het onderwerp terug te komen. Er zijn immers een aantal zaken die mij in mijn hoedanigheid van fiscalist en wetgever doen aarzelen. Een aantal zaken is verkeerdelijk in de krant gekomen. Daarom zou ik enige specificatie vandaag in de commissie erg wenselijk vinden.

De nieuwe antimisbruikbepaling, die in artikel 344 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 is opgenomen, heeft de voorbije maanden al heel wat inkt doen vloeien.

De grootste nieuwigheid in de nieuwe antimisbruikbepaling is dat ze nu een definitie van fiscaal misbruik omvat. Fiscaal misbruik veronderstelt dat er een strijdigheid is met de doelstellingen van een fiscale bepaling. De belastingplichtige moet, met andere woorden, met een bepaalde rechtshandeling het doel en de strekking van het betreffende wetsartikel hebben gefrustreerd.

Met de circulaire van 4 mei 2012, die van Financiën uitgaat, voorziet de minister van Financiën de nieuwe antimisbruikbepaling van commentaar. De circulaire onderstreept dat de doelstelling van een fiscale wetbepaling slechts ter sprake kan komen, ingeval een tekstuele interpretatie niet toelaat de tekst te begrijpen. Enkel en wanneer de tekstuele interpretatie geen heil brengt, kan naar de tweede fase van de interpretatie worden overgegaan, waarbij de bedoeling van de wetgever wordt opgespoord. Hieruit kunnen wij concluderen dat er geen ruimte is voor de toepassing van de nieuwe algemene antimisbruikbepaling, indien de betreffende wetbepaling duidelijk is en bijgevolg niet mag worden geïnterpreteerd.

In een recent persartikel verklaart u als staatssecretaris nochtans dat de nieuwe antimisbruikbepaling zal worden toegepast in geval van een handgift, gevolgd door een gesplitste aankoop van vastgoed, waarbij de ouders het vruchtgebruik kopen en de kinderen de naakte eigendom. Het gaat hier nochtans om een techniek die sedert jaren door fiscalisten en notarissen als volstrekt legaal wordt beschouwd en die gebaseerd is op een duidelijke wettekst, die niet voor interpretatie vatbaar is.

Mijnheer de staatssecretaris, graag vernam ik dan ook van u het volgende.

Kan u, mede op basis van de verduidelijkingen die de minister van Financiën in zijn voornoemde circulaire heeft gegeven, mijn mening bijtreden, met name dat de toepassing van de nieuwe antimisbruikbepaling niet aan de orde is bij een handgift, gevolgd door een gesplitste aankoop van vastgoed, waarbij de ouders het vruchtgebruik en de kinderen de naakte eigendom kopen? Kan u ook mijn mening bijtreden dat zulks niet als een fiscaal misbruik kan worden aanzien?

01.02 Staatssecretaris **John Crombez**: Mijnheer Van Biesen, het is inderdaad zo dat er door de pers op een zeer vreemde manier met het onderwerp wordt omgegaan, eigenlijk zelden gezien. Er was een overzichtsartikel dat de materie behandelde. Het artikel was eigenlijk wel juist en stelde dat er volgens deskundigen geen probleem zou zijn voor de gewone handgift, wat ook zo is. Diezelfde krant negeerde echter haar eigen artikel en schreef op de voorpagina het tegengestelde. Dat veroorzaakt onzekerheid, terwijl er steeds meer vraag is naar zekerheid.

Zoals vicepremier Van Quickenborne en professor Haelterman terecht aanhaalden, verandert er helemaal niets voor de gewone handgift. Dat is, zoals u ook vroeg, deels bepaald in het wetboek. Het sluitstuk van artikel 344 is daarop dus niet van toepassing. Dat is een eerste punt.

Ten tweede, ik heb ook gevraagd dat Financiën versneld duidelijkheid zou brengen. Ik meen immers dat artikel 344 alleen op een degelijke manier kan werken als vanuit de administratie met één stem duidelijkheid wordt gecreëerd. Daarom wilde zowel de minister van Financiën als ikzelf in het Parlement niet op specifieke zaken ingaan. Het is immers belangrijk dat er via één weg duidelijkheid wordt verschaft, zodat de toepassing homogeen is.

Wat deze specifieke materie betreft, als tegenhanger van de gewone handgift zijn er aantal constructies waarvan u er hier een aanhaalt met de naakte eigendom. Daarbij is het voor mij geen zwaar argument dat fiscalisten en notarissen allang dezelfde praktijk toepassen. Ik kreeg onlangs in een debat de vraag hoe het dan stond met de gebruiken die we allang op dezelfde manier toepassen. Ik heb het vergeleken met een burgemeester die in een eenrichtingsstraat de rijrichting verandert. Het is niet omdat men jaren in de ene richting heeft gereden, dat men dan plots moet beslissen om tegen de richting in te rijden, omdat men al jaren de andere richting gewend is. Dat is niet echt het argument. Het is wel een materie die niet vanzelfsprekend zal worden uitgesloten van artikel 344. Dezelfde professor Haelterman haalde dat zeer kort geleden ook aan als stelling, dat de situatie waarbij ouders het vruchtgebruik kopen en kinderen de naakte eigendom verwerven onder artikel 344 kan vallen. Mijn belangrijkste antwoord is dat de administratie ook daarover duidelijkheid zal moeten verschaffen.

Er is discussie over de vereisten, waarbij men zal oordelen of het al dan niet zal gaan. Daarbij zal men oordelen of elke partij al dan niet haar deel betaalt.

Artikel 9 van het Wetboek der Successierechten voert de fictiebepaling in. Daarbij wordt verondersteld dat de ouders alles voor de kinderen hebben betaald, ook de aankoop van de naakte eigendom. Het vereiste tegenbewijs van dat vermoeden bestaat erin aan te tonen dat de kinderen het geld hadden om de naakte eigendom aan te kopen en het geld daarvoor hebben gebruikt. Vroeger omzeilde men die fictiebepaling met een voorafgaande handgift van een geldsom ter grootte van de aankoopprijs van de blote eigendom van de medecontractant. Daarover gaat het uiteindelijk. In dit geval schenken de ouders het geld eerst aan de kinderen om de naakte eigendom te kopen. Zo is men lang te werk gegaan.

Een administratieve beslissing van december 2007 nam aan dat de fictiebepaling slechts van toepassing bleef als de schenking van het geld niet plaatsvond voorafgaand of gelijktijdig met de verkrijging van het onroerend goed. Daarvoor beschouwde men de voorafgaande hand- of bankgift van die geldsom als een versterking van wat in artikel 9 van het Wetboek der Successierechten staat.

De antimisbruikbepaling in deze materie is sinds 1 juni 2012 ingevoerd. Dat is de mogelijke verandering op basis waarvan de administratie zal oordelen. De toepassing van het wettelijk vermoeden in artikel 9 is een van de bepalingen die men daarbij zal hanteren. De beoogde verrichtingen waren vroeger in de ogen van de wetgever "verdacht". Daarom is het wettelijk vermoeden van bevoordeling in het wetboek ingevoerd. In het kader van de nieuwe bepalingen zal worden teruggegrepen naar de oorspronkelijke doelstellingen van het fictieartikel, met name de bestrijding van de fiscale ontsnappingsmechanismen. Als een handgift wordt gevolgd door een gesplitste aankoop van vastgoed waarbij de ouders het vruchtgebruik kopen en de kinderen de naakte eigendom volgens artikel 9, dan wordt artikel 9 gefrustreerd. Dat artikel is in lijn met de interpretatie die specialisten zoals professor Haelterman tot nu toe hebben gegeven.

Zoals voor vele andere bepalingen wacht ik op een verduidelijking vanuit de administratie over de eigenlijke beoordeling. Dat is alvast mijn appreciatie van de vraag.

01.03 **Luk Van Biesen** (Open Vld): Mijnheer de staatssecretaris, ik blijf een beetje op mijn honger zitten. De

administratie zal dit nu immers moeten bepalen.

Men kan fiscaal over veel zaken discussiëren, maar het bewandelen van de minst fiscale weg is nog altijd geen constructie. Mijnheer de staatssecretaris, ik maak van de gelegenheid gebruik om te zeggen dat u handelwijzen bijna voortdurend omschrijft als constructies van de minst belaste weg. De minst belaste weg is de weg die niet alleen de belastingplichtigen maar ook de belastingadministratie in elk geval moeten volgen. Dat is de essentie van ons fiscaal rechtstelsel.

De weg die hier al jaren wordt bewandeld, is de minst belaste fiscale weg, namelijk het ter beschikking stellen van de naakte eigendom aan de kinderen via verkoop en het ervoor zorgen dat de ouders in hun woning kunnen blijven. Anders komt men terecht in een situatie waarbij kinderen ouders uit hun woning drijven omwille van de winst die men wil realiseren. U weet zeer goed hoe dat in zijn werk gaat.

Dit is altijd de meest menselijke, familiale omschrijving geweest die men voor een eigendom kan uitwerken. Dit is altijd zo door de notarissen en alle beroepsfederaties zo gedaan.

Het antwoord van vandaag en het wachten op de administratie brengt met zich dat de hele sector vandaag stilligt, op apegapen ligt. Men weet helemaal niet meer waar men naartoe gaat.

Als dit een fiscale constructie zou worden die onder artikel 344 als een misbruik valt, dan zijn wij ver van huis en zal men systematisch elke handelwijze van fiscalisten en notarissen eerst in het Parlement en aan de administratie moeten voorleggen.

Ik wil ervoor pleiten om zo snel mogelijk zekerheid aan de mensen te geven om hier uit te geraken. Nu legt men immers de sector stil. Dit zal mijns inziens ook familiale drama's tot gevolg hebben.

01.04 Staatssecretaris **John Crombez**: Mijnheer Van Biesen, ik ben het volmondig met u eens dat de onduidelijkheid te lang duurt. U hebt dat in hetzelfde artikel kunnen lezen. U hebt opgeroepen om snel te handelen. Daarmee ben ik het volledig eens.

Men zou naar het Parlement kunnen komen, maar ik prefereer dat de administratie duidelijkheid verschaft. Dit zou homogeen via een weg moeten kunnen gaan, zodat rechtszekerheid kan worden geboden.

Ik ben tegen het uitdrijven van families. Die formulering strekt zeer ver. Ik heb gezegd dat het als een constructie kan worden beschouwd. De aankoop van een huis gebeurt namelijk met cash of een lening. De minst belaste weg moet altijd behouden blijven, maar artikel 344 gaat juist over de beoordeling van de grijze zone, in het geval van een constructie of het kiezen van een omweg.

De belasting gevestigd door het Parlement – ik heb dat al vaak aangehaald – geldt altijd. Daarom verwees ik ook naar de mening – ik zeg dat niet als een finaliteit – van experts, zoals professor Haelterman, die zeggen dat er een beoordeling moet komen als het om een constructie gaat, wat niet in alle gevallen zo is.

Als men dat artikel frustreert en de fictiebepaling terug aangrijpt, dan kan het eronder vallen. Het zou kunnen. Dat is mijn formulering. Ik ben het er helemaal mee eens dat die “zou kunnen” snel moet worden weggewerkt, maar voor het overige ben ik het er niet mee eens dat er in die materie geen constructies worden opgezet. Er worden wel constructies opgezet. In de beoordeling moet dan worden nagegaan of die constructies al dan niet aanvaardbaar zijn.

De minst belaste weg wordt in alle gevallen gehandhaafd, anders is er een probleem met wat wij aan het doen zijn. Dat betekent echter niet dat men ervoor mag kiezen een gevestigde belasting niet te betalen door middel van een constructie. Daarover gaat artikel 344. Het is niet zo exotisch zoals u het voorstelt. Het komt op een zeer gelijke, onvoorstelbaar gelijkaardige manier voor in andere landen. Het is geen exotische manier om de grijze zone te verkleinen, maar precies een manier om meer rechtszekerheid en meer rechtvaardigheid te krijgen in het bepalen van de belastbare basis. Ik ben het er echter heel erg mee eens dat men veel sneller mag gaan in het verschaffen van die duidelijkheid.

De **voorzitter**: Het laatste woord is aan het Parlement.

01.05 **Luk Van Biesen** (Open Vld): Mijnheer de staatssecretaris, ten eerste, dit is nooit een grijze zone geweest. Het is pas nu dat het een grijze zone wordt. Er is nooit een discussie over geweest. Het werd

fiscaal altijd op die manier behandeld, zonder enig probleem. Er is nu een grijze zone van gemaakt.

Ten tweede, u zegt dat de minst belaste weg altijd gevolgd moet worden. De minst belaste weg is geen rechte weg van het ene punt naar het andere. Het is dikwijls een weg met vele omwegen. Daar is fiscaal niets verkeers aan.

01.06 Staatssecretaris **John Crombez**: (...)

De **voorzitter**: Het incident is nu gesloten.

01.07 Staatssecretaris **John Crombez**: (...)

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

02 Vraag van mevrouw Karin Temmerman aan de staatssecretaris voor de Bestrijding van de sociale en de fiscale fraude, toegevoegd aan de eerste minister, over "de controles op de niet-betaling van de verkeersbelasting" (nr. 12592)

02 Question de Mme Karin Temmerman au secrétaire d'État à la Lutte contre la fraude sociale et fiscale, adjoint au premier ministre, sur "les contrôles du défaut de paiement de la taxe de circulation" (n° 12592)

02.01 **Karin Temmerman** (sp.a): Mijnheer de staatssecretaris, door de programmawet van 23 december 2009 werd het artikel 33 in het Wetboek van de met inkomstenbelasting gelijkgestelde belastingen opnieuw ingevoerd.

Het artikel laat de douane toe de betalingen van de verkeersbelasting en de belasting op de inverkeerstelling te controleren bij controles van voertuigen op de openbare weg.

De toenmalige staatssecretaris bevoegd voor de strijd tegen de fiscale fraude, gaf in 2010 het groen licht voor specifieke controleacties inzake de niet-betaling van de verkeersbelasting. Intussen zou de douane een aantal nummerplaatscanners hebben aangekocht met het oog op dergelijke controleacties.

Mijnheer de staatssecretaris, hebben er, ten eerste, reeds controleacties plaatsgevonden? Werden die scanners daarbij gebruikt?

Ten tweede, wat is de impact van de nummerplaatscanners op de controles inzake de niet-betaling van de verkeersbelasting? Ervaart u dat als positief of als negatief?

Ten derde, zullen of kunnen de gegevens die daaruit voortkomen, ook worden bijgehouden? Dat kan handig zijn voor de toekomst of om beleidsaanpassingen te doen.

Ten vierde, zal men niet moeten overgaan tot de aankoop van meer scanners als blijkt dat het een goede manier van werken is?

Ten slotte, sinds 1 januari 2011 is het Vlaamse Gewest bevoegd voor de controles in Vlaanderen en vanaf 1 januari 2014 zal het Waals Gewest bevoegd zijn voor de controles in Wallonië. Ik neem aan dat de douane dan alleen nog bevoegd zal zijn voor de controles in het Brussels Hoofdstedelijk Gebied. Dreigt daardoor geen grote versnippering van de bevoegdheden?

Zal de effectiviteit en de efficiëntie van de controles daardoor niet worden aangetast? Welke maatregelen kunnen er eventueel worden genomen om de controle op de niet-betaling van de verkeersbelasting na 2014 nog efficiënt te organiseren?

02.02 Staatssecretaris **John Crombez**: Een van mijn voorgangers, de heer Clerfayt, heeft in 2010 een aantal acties op het getouw gezet. Sinds 15 april jongstleden, dus sinds de scanners in gebruik zijn, is er een aantal controles geweest.

Het is interessant om de resultaten te vergelijken. Vaak discussiëren we over meer controleurs of meer

controles. Welnu, door het gebruik van de scanners werd de werkwijze volledig omgegooid: in plaats van zomaar voertuigen uit te kiezen voor controle, werden enkel de voertuigen gecontroleerd waarmee een probleem is. Door de ingebruikname van de scanners sinds twee maanden weet men namelijk op voorhand waar er kans is op een probleem. Wie in orde is, wordt ongemoeid gelaten.

Wat zijn de cijfers voor de twee acties in 2010? Acht op honderd voertuigen die er in de eerste actie werden uitgelicht, hadden een probleem. Bij de tweede actie was dat bij vier op honderd voertuigen. Door de scanners gaat dat cijfer naar vijftien op honderd voertuigen. Het aantal valse positieven daalt dus enorm. Daarbij is er ook een kosten-batenafweging. Een dergelijke scanner kost ongeveer 30 000 euro per stuk, alles inbegrepen. Bij de eerste controles is gebleken dat het tussen twee tot tien dagen duurt om dat terug te verdienen. Dat zijn de eerste ervaringen, want de scanners zijn nog maar twee maanden in gebruik.

Op het moment is er nog een bijkomende aankoop van 12 scanners voor de douane gepland. Ook op andere niveaus zijn scanners in gebruik. Ook het Vlaams Gewest beschikt over een aantal scanners. U haalde terecht aan dat de Gewesten sinds 2011 bevoegd zijn voor de inning van de verkeersbelasting. Ook de lokale politie gebruikt een aantal scanners.

De controle op de betaling van verkeersbelasting en op de verplichte autoverzekering is een evidente toepassing. Maar scanners zullen ook kunnen worden ingezet om veiligheidssituaties te onderzoeken, bijvoorbeeld bij de opvolging van rondtrekkende dievenbendes, of om cabotage, het internationaal en binnenlands transport met vrachtwagens, te controleren.

Op dit moment is dat zeer moeilijk controleerbaar. Die scanners zouden een bijkomend middel kunnen vormen om vaststellingen te doen, tenminste als de gegevens op een uniforme manier worden bijgehouden en men databanken kan combineren.

Hoe selecteert men in de praktijk vrachtwagens met een probleem? Men scant de nummerplaat bij het passeren en op een afstand van ongeveer 100 meter zegt de databank of er een probleem is of niet. 100 meter verder haalt men het voertuig dan van de weg. Dat betekent dat de toepassing kan uitgebreid worden tot andere databanken voor andere controles.

Ik koppel daar meteen de vraag over de versnippering van bevoegdheden aan. Er is momenteel een wettekst over de dienstenintegratoren in de maak, die binnenkort bij het Parlement wordt ingediend. De wet creëert de mogelijkheid om de verschillende centrale databanken van de administraties Sociale Zekerheid, Financiën, RIZIV en Economie en ook de regionale databanken met elkaar te laten communiceren. De discussie daarover is er dus al geweest. De kritiek dat bevoegdheden versnipperd worden, wordt dus ongedaan gemaakt, als men beslist dat men voor het behalen van resultaten de databanken met elkaar laat communiceren en gegevens uitwisselen. Als dat lukt, dan zie ik geen probleem met het feit dat de bevoegdheden versnipperd zijn en dat de controles op verschillende gebieden door verschillende entiteiten worden gedaan. Overigens wanneer het gaat over controle van cabotage en opvolging van rondtrekkende dievenbendes, zal die met scanners ook door verscheidene administraties en diensten samen kunnen worden uitgevoerd, zelfs vanuit verschillende doelstellingen bij dezelfde controle.

02.03 Karin Temmerman (sp.a): Ik onthoud, ten eerste, dat de scanners wel degelijk heel efficiënt werken. Men gaat van 4 voertuigen op 100 naar 95 voertuigen op 100. Dat zijn sprekende cijfers. Ten tweede, het linken van databanken en de samenwerking tussen bevoegdheidsniveaus en diensten verhoogt de efficiëntie. De scanners zijn een middel om de databanken te foureren met gegevens.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 10.42 uur.
La réunion publique de commission est levée à 10.42 heures.*